

TÈCNICA DE TREBALL.

1. EL COMENTARI DE TEXT.

El comentari de text se sol presentar sota dues fórmules:

a) **El comentari guiat.** Va acompanyat d'un qüestionari per facilitar l'organització del treball. La primera pregunta normalment situa el text (data, autor, naturalesa i circumstàncies) i les altres ajuden a extreure'n les idees principals i a analitzar-les amb precisió. Finalment, n'hi sol haver alguna que demana un judici personal, una conclusió o una crítica.

b) **El comentari lliure.** És més complex perquè pressuposa que un mateix té la capacitat de resoldre el comentari. Per fer aquest treball cal seguir un mètode bastant estricte i que respongui a tres pressupòsits bàsics:

1. Introducció: l'enquadrament del text.
2. Anàlisi del text.
3. Conclusions.

1. Introducció: l'enquadrament del text.

Es tracta d'una introducció breu que ha de situar el text temàticament i cronològicament. Es pot fer referència a les qüestions següents:

- a) Naturalesa del text (memòries, cartes, cròniques, premsa, relats, lleis, tractats, etc.).
- b) Tema que tracta el text.
- c) Si el text té data, és important fer referència a la cronologia.
- d) Si el text ho permet, s'ha de fer algun comentari sobre l'autor, el destinatari i les circumstàncies en què es va escriure.

2. Anàlisi del text i entorn històric.

Consisteix a fer una sinopsi de les idees principals del text i alhora identificar i aclarir els noms propis, les dades, les institucions i els personatges que s'hi esmenten. Cal evitar la posició còmoda de copiar aquelles "frases

literals" del text que ens semblen més importants; s'han d'ordenar les idees principals i exposar-les amb paraules pròpies.

Es poden seguir dos mètodes diferents:

a) **Mètode lineal.** És el més senzill i consisteix a sintetitzar el text seguint l'ordre mateix del text, analitzant-lo paràgraf per paràgraf.

b) **Mètode lògic.** És més difícil, però demostra que es té un domini de la tècnica de la síntesi. Consisteix a extreure del text les idees principals i a exposar-les segons un ordre lògic i no segons l'ordre del text. D'aquesta manera s'estalvien les típiques repeticions d'un comentari literal i la lectura es fa més agil i assequible.

Un cop sintetitzat el text, cal analitzar-lo d'acord amb el període històric a què correspon. Aquest és potser el punt més important del comentari. Consisteix a centrar-se en el moment històric a què fa referència el document i a explicar a què responen i com cal situar les idees que s'hi expressen. Si no va datat, és ara que, d'una manera raonada, s'ha de deduir a quina època pot correspondre. És en aquest apartat on s'ha de relacionar el contingut del text amb els propis coneixements històrics i emmarcar-lo correctament dins el moment històric a què pertany.

3. Conclusions.

També cal fer una petita valoració del document que s'ha analitzat. Aquest és l'aspecte més personal i més crític del comentari. Per fer aquesta tasca es poden tenir en compte els aspectes següents:

- a) **Projecció del text.** Si és que aquest influeix de manera important sobre alguns esdeveniments posteriors.
- b) **Crítica.** Valor actual del text, de les conclusions que se'n treuen i de les afirmacions que s'hi fan.
- c) **Aportació personal al tractament del tema.** Si el text admet polèmica, es poden donar les raons per les quals s'hi està d'acord o en desacord.

Model de comentari de text

Proposta de comentari : Document 5 de les pàgs. 20-21.

1. Introducció.

És un fragment extret d'un tractat d'història econòmica i política del conegut historiador contemporani Josep Fontana (Barcelona, 1931), titulat Cambio económico y actitudes políticas en la España del siglo XIX (1973). Josep Fontana és un historiador català especialitzat en la transició de l'Antic Règim al capitalisme i en temes econòmics.

2. Anàlisi del text.

Segons Josep Fontana la intenció del govern en promoure la construcció del ferrocarril era que servís d'estímul per a la necessària industrialització del país. Però aquest objectiu no es va complir degut a la manca d'una siderúrgia espanyola que pogués fer front a tota la demanda de ferro i a la importació de país estrangers de tot el material necessari per a portar a terme la construcció d'aquesta xarxa ferroviària. A més, la seva construcció inicialment va ser un fracàs perquè el tren no es va fer servir, ja que el país no reunia les condicions necessàries, tal com reconeixen en el text els promotors de les línies fèrries catalanes.

Per què el tren no es va fer servir? Perquè no hi havia prou trànsit per a assegurar-ne l'explotació, degut a què el país no comptava amb una indústria puixant, a què l'agricultura no estava prou desenvolupada, a què no hi havia grans ciutats, ni un comerç actiu, ni mitjans i hàbits de viatjar. Per a què l'explotació del tren fos rentable es van haver de pujar les tarifes, cosa que va dificultar que la gent l'utilitzés, ja que era massa car.

En aquest text Josep Fontana raona els motius pels quals el govern espanyol va afavorir la construcció de la xarxa ferroviària i el perquè del seu inicial fracàs durant el segle XIX.

3. Conclusions.

Josep Fontana, historiador reconegut, fa una anàlisi molt encertada dels motius i de les conseqüències de la construcció del ferrocarril durant el segle XIX. Realment, durant aquest segle, els trens espanyols van anar buits, per les raons esmentades anteriorment. Si la construcció del ferrocarril s'hagués fet perifèrica, i no radial, potser hauria anat millor, ja que s'hagués unit zones industrialment poderoses, com el País Basc i Catalunya, i no s'hauria travessat el centre d'Espanya (molt agrícola i amb poques possibilitats de fer servir el tren), i si que, en canvi, hauria passat per altres zones, més riques i amb necessitats, com Astúries i Cantàbria, València i Múrcia, i Sevilla, Cadis i Màlaga.

Als errors anteriors, s'hi ha d'afegir la diferència d'amplada en què es van construir les vies espanyoles en relació amb les europees (1,65 m. per 1,45 m.), cosa que va aïllar el país de la resta d'Europa durant molts anys. No obstant això, sí que ja a finals de segle el ferrocarril va servir per fer avançar el país en la seva industrialització.